

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Národný projekt
**Príspevok na starostlivosť o dieťa v menej rozvinutom
regióne**

Operačný program:	Ľudské zdroje
Žiadateľ:	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Výška NFP:	29 000 000 €

Miesto realizácie projektu:

Štát	Región(NUTS II):	Vyšší územný celok(NUTS III):
SR	Západné Slovensko Stredné Slovensko Východné Slovensko	Trnavský kraj, Trenčiansky kraj, Nitriansky kraj, Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Prešovský kraj, Košický kraj

Popis projektu:**Stručný popis projektu**

Ciele projektu:

- podpora zosúladenia rodinného a pracovného života,
- zlepšenie prístupu k cenovo dostupným službám starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, alebo šesť rokov veku v prípade dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa ,
- zlepšenie príjmovej situácie rodín,
- zvýšenie zamestnanosti najmä žien starajúcich sa o dieťa do troch rokov, alebo šesť rokov veku v prípade dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa.

Projekt bude realizovaný v menej rozvinutých regiónoch SR.

Merateľné ukazovatele projektu:

- počet rodičov, ktorým bol poskytnutý príspevok na starostlivosť o dieťa a sú šesť mesiacov po odchode zamestnaní, a to aj samostatne zárobkovo činní,
- rodič starajúci sa o dieťa/deti do 3 rokov, alebo 6 rokov veku v prípade dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa.

Cieľová skupina:

- zamestnanci a SZČO s rodičovskými povinnosťami,
- študenti denného štúdia s rodičovskými povinnosťami.

Popis východiskovej situácie

Projektový zámer nadväzuje na implementáciu barcelonských cieľov týkajúcich sa zariadení pre deti do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a zároveň prispieva k vytvoreniu podmienok na zosúladenie rodinného a pracovného života rodičov starajúcich sa o deti do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom.

V roku 2002 Európska rada stanovila barcelonský cieľ zameraný na odstránenie prekážok v účasti žien na trhu práce a s prihliadnutím na dopyt a v súlade s vnútroštátnymi systémami v danej oblasti zriadiť do roku 2010 zariadenia starostlivosti pre najmenej 33% detí vo veku do troch rokov. V Súhrnnej správe o stave rodovej rovnosti na Slovensku za rok 2013 sa uvádza, že služby starostlivosti o deti (v rámci politiky zosúladovania práce a rodinného života) podporujú zamestnanosť rodičov, čím predchádzajú detskej chudobe a zároveň vedú k lepším výsledkom detí z hľadiska dosiahnutého vzdelania a realizácie svojho potenciálu v dospelom živote.

Projekt priamo reaguje na poznatok, že jednou z identifikovaných ťažiskových prekážok k plneniu barcelonských cieľov sú práve náklady na zabezpečenie služieb starostlivosti o deti (Správa EK z 29. mája 2013 k Barcelonským cieľom). Projekt zároveň nadväzuje na skúsenosti z realizácie obdobných projektov v Programovom období 2007-2013 prostredníctvom Operačného programu Zamestnanosť a

Sociálna inklúzia (napr. národný projekt Príspevok na službu starostlivosti o dieťa) a spolu s inými opatreniami ako i inými národnými projektmi (napr. národný projekt Rodina a práca) vytvára synergický efekt smerujúci nielen k zosúlad'ovaniu rodinného a pracovného života. Podpora rodiny má v súčasnom období kľúčovú úlohu aj pri dosahovaní cieľov Stratégie Európa 2020, a to aj v nadväznosti na vyššie uvedený barcelonský cieľ. Ide o jednu z priorit štátu v danej oblasti, pre naplnenie ktorej sú stanovené opatrenia v rámci národných programov reforiem aj v nadväznosti na odporúčania Rady vo vzťahu k zvyšovaniu kapacít zariadení služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku. Jedným z týchto opatrení je aj aplikácia príspevku na starostlivosť o dieťa. V programovom období 2007-2013 sa jednoznačne potvrdil záujem o príspevok na starostlivosť o dieťa (a zosúlad'ovanie), a to práve v regiónoch s vyššou mierou zamestnanosti, kde je viditeľne najvyšší podiel detí, na ktoré sa príspevok poskytuje, a to cca 30% z celkového počtu detí.

Z praxe vyplynuli viaceré potreby legislatívnych zmien, a to predovšetkým zmeny týkajúce sa podmienok poskytovania príspevku - zjednodušenie administratívnej náročnosti (odstránenie povinnosti preukazovať skutočné výdavky na služby starostlivosti o dieťa) a zmeny vo výške poskytovaného príspevku, a to vzhľadom na rast nákladov domácností a nákladov na starostlivosť o dieťa do troch rokov veku. Podľa údajov ŠÚ SR sa ceny sociálnych služieb od roku 2011, kedy bola suma príspevku na starostlivosť o dieťa upravená na 230 € mesačne zvýšili o cca 21 %.

Vyššie uvedené zmeny vychádzajú aj z Celkovej hodnotiacej záverečnej správy zahrňujúcej obidve etapy vrátane porovnania obidvoch etáp analýzy zameranej na dopad realizácie zákona o príspevku na starostlivosť o dieťa na vybraných úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej úrady) realizovanej v rámci NPXXV-2 SR „Príspevok na službu starostlivosti o dieťa“, ktorá uvádza, že poberatelia príspevku predložili na zvýšenie spokojnosti námety týkajúce sa aj zvýšenia príspevku a zjednodušenia jeho administrácie.

Spôsob realizácie aktivít projektu

Projekt bude realizovaný prostredníctvom hlavnej aktivity – Poskytovanie príspevku na starostlivosť o dieťa v zmysle zákona č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Procesné a administratívne úkony (prijímanie žiadostí, vyplácanie príspevku a pod.) bude zabezpečovať žiadateľ v spolupráci s úradmi.

Oprávnenými užívateľmi sú:

- zamestnanci a SZČO s rodičovskými povinnosťami,
- študenti denného štúdia s rodičovskými povinnosťami.

Zákonom č. 199/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v sociálnej oblasti v súvislosti so situáciou na Ukrajine bol novelizovaný zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Predmetná novelizácia sa týka doplnenia služby na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života, ktorú možno poskytovať formou starostlivosti o dieťa v detskej skupine, ak sa poskytuje starostlivosť o dieťa vo veku od narodenia do začatia plnenia povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole.

Schválením zákona č. 199/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v sociálnej oblasti v súvislosti so situáciou na Ukrajine bol zároveň novelizovaný aj zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to doplnením zákona o poskytovateľa starostlivosti o dieťa, ktorý vykonáva službu na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života formou starostlivosti o dieťa v detskej skupine.

V zmysle zákona č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa poskytujú príspevky pre deti do troch rokov.

Aktivita - Poskytnutie finančnej podpory na starostlivosť o dieťa v detskej skupine pre deti vo vekovej kategórii od troch do piatich rokov.

Poskytnutie finančnej podpory na starostlivosť o dieťa v detskej skupine pre deti vo vekovej kategórii od troch do piatich rokov podľa § 54 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti.

Poskytnutím finančnej podpory na starostlivosť o dieťa v detskej skupine sa prispieva oprávnenej osobe na úhradu výdavkov vynaložených na starostlivosť o dieťa v detskej skupine. V rámci tejto podaktivity ide o vyplácanie finančnej podpory na starostlivosť o dieťa v detskej skupine od troch do piatich rokov veku dieťaťa. Poskytovanie príspevku v rámci tejto podaktivity sa realizuje v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny.

V rámci služby na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života sa umožňuje poskytovať starostlivosť o dieťa v detskej skupine. Táto forma starostlivosti sa poskytuje v malom kolektíve detí, najviac štyrom deťom a poskytuje sa v domácom prostredí (alebo inom približujúcom sa priestorovo i vybavenosťou domácomu prostrediu).

Starostlivosť v detskej skupine poskytuje výlučne fyzická osoba (nie právnická osoba), ako sústavnú činnosť prevádzkovanú samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, a za odplatu, a to na základe vzniku jej oprávnenia poskytovať túto sociálnu službu zápisom do registra sociálnych služieb, ktorý vedie príslušný vyšší územný celok. Starostlivosť v detskej skupine sa poskytuje maximálne štyrom deťom vo veku od narodenia až po začatie plnenia povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole. Do počtu detí sa započítavajú aj deti fyzickej osoby, ktorá starostlivosť poskytuje a jej vlastné deti sú v rovnakej vekovej hranici. V detskej skupine sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa a zabezpečuje sa záujmová činnosť. Poskytovateľ sociálnej služby poskytuje túto starostlivosť v detskej skupine na základe písomnej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, uzatvorenej medzi oprávnenou osobou a poskytovateľom tejto sociálnej služby.

Oprávnená osoba na uplatnenie nároku na finančnú podporu starostlivosti o dieťa v detskej skupine je rodič alebo iná fyzická osoba, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti rozhodnutím súdu.

Ak súd zverí dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo schváli dohodu rodičov o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, finančná podpora starostlivosti o dieťa v detskej skupine sa vypláca po dohode iba jednému rodičovi.

Nárok na finančnú podporu starostlivosti o dieťa v detskej skupine má oprávnená osoba, ak vykonáva zárobkovú činnosť, študuje dennou formou na strednej škole alebo na vysokej škole a starostlivosť sa poskytuje dieťaťu poskytovateľom sociálnej služby na území Slovenskej republiky.

Zárobková činnosť oprávnenej osoby je:

- činnosť, z ktorej je oprávnená osoba povinne dôchodkovo poistená ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba,
- alebo samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej v dôsledku nízkeho príjmu z podnikania nevzniklo povinné dôchodkové poistenie,
- činnosť, ktorá podlieha výsluhovému zabezpečeniu,
- činnosť, ktorá podlieha dôchodkovému systému v cudzine.

Za zárobkovú činnosť sa považuje aj poberanie materského alebo poberanie obdobnej dávky v cudzine najdlhšie do šiestich týždňov odo dňa narodenia ďalšieho dieťaťa.

Nárok na finančnú podporu na starostlivosť o dieťa v detskej skupine nevzniká pri starostlivosti o dieťa, na ktoré sa poskytuje materské, rodičovský príspevok, príspevok na starostlivosť o dieťa alebo

obdobné dávky v cudzine. Rovnako tak nárok na finančnú podporu starostlivosti o dieťa nevzniká na dieťa poskytovateľa, ktorý má oprávnenie na zriadenie detskej skupiny a toto dieťa je umiestnené v tejto detskej skupine.

Nárok na finančnú podporu na starostlivosť o dieťa v detskej skupine má osoba, ktorá:

- má trvalý alebo prechodný pobyt na území Slovenskej republiky a
- dieťa má trvalý alebo prechodný pobyt na území Slovenskej republiky,
- pri osobe prichádzajúcej z Ukrajiny z dôvodu krízovej situácie je to miesto ubytovania/ kde sa obvykle zdržiava ak ide o osobu s osobitnou ochranou.

Osoba s osobitnou ochranou je fyzická osoba:

- ktorej sa v súvislosti k krízovou situáciou poskytuje dočasné útočisko,
- ktorá v súvislosti s krízovou situáciou je žiadateľom o azyl alebo doplnkovú ochranu a poskytovanie dočasného útočiska jej zaniklo z dôvodu žiadosti o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany,
- ktorá získala prechodný pobyt a z tohto dôvodu jej zaniklo poskytovanie dočasného útočiska.

Finančnú podporu poskytuje úrad, v ktorého územnom obvode má oprávnená osoba trvalý pobyt, alebo prechodný pobyt, v prípade odídenca z Ukrajiny miesto ubytovania/ kde sa obvykle zdržiava ak ide o osobu s osobitnou ochranou.

Finančná podpora na starostlivosť o dieťa v detskej skupine sa poskytuje mesačne, a to vo výške najviac 160 eur na dieťa, na základe nasledovných dokumentov:

- Žiadosti o poskytnutie finančnej podpory na starostlivosť o dieťa v detskej skupine,
- Písomnej dohody o poskytnutí finančnej podpory na starostlivosť o dieťa v detskej skupine uzatvorenej medzi úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a rodičom alebo inou fyzickou osobou, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti rozhodnutím súdu, v ktorej sú upravené pravidlá na jej vyplatenie,
- Písomnej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby uzatvorenej podľa §74 zákona o sociálnych službách a §51 občianskeho zákonníka.

Deliaca línia:

Príspevok na starostlivosť o dieťa bol v rámci NP Príspevok na starostlivosť o dieťa financovaný z OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia do 11/2015. Začiatok realizácie NP Príspevok na starostlivosť o dieťa v menej rozvinutom regióne z OP Ľudské zdroje je od 12/2015. Tým že NP na seba naväzujú, sa vylúči duplicita a možné prekrývanie výdavkov.

Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu

Priama finančná podpora pre rodiny s deťmi v podobe príspevku na starostlivosť o dieťa, ktorá sa bude uplatňovať v období rokov 2014-2022 prispeje k zvyšovaniu zamestnanosti najmä žien a k zlepšeniu príjmovej situácie rodín, čo sa pozitívne odrazí aj v znížení rizika chudoby. Aktivita naväzuje na plnenie cieľa zameraného na zvýšenie dostupnosti kvalitných, udržateľných a cenovo dostupných služieb starostlivosti o dieťa, a to vybudovaním nových zariadení služieb starostlivosti o deti do 3 rokov alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom. Príspevok na starostlivosť o dieťa umožní rodičom ľahší návrat do zamestnania a udržanie si svojich pracovných schopností, zručností a lepšieho uplatnenia sa na trhu práce. Predpokladá sa, že v rokoch 2015 - 2022 dôjde k vybudovaniu viacerých zariadení služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku a tým aj k zvýšeniu kapacít a zároveň sa očakáva zvýšenie efektívnosti príspevku na starostlivosť o dieťa zjednodušením mechanizmov poskytovania podpory. Rastúce životné náklady domácností ako aj rastúce náklady poskytovateľov služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku zdôrazňujú význam poskytovania príspevku. Vzhľadom k tomu, že na poskytnutie príspevku na starostlivosť o dieťa je obligatórny nárok z aktuálne platnej legislatívy, po skončení programového obdobia bude spolufinancovaný zo ŠR.

Popis cieľovej skupiny

(relevantné v prípade projektov spolufinancovaných z prostriedkov ESF):

V zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006 oprávnenou cieľovou skupinou sú:

- cs_5 zamestnané osoby vrátane samostatne zárobkovo činných osôb.

Harmonogram realizácie aktivít:**Celková dĺžka realizácie aktivít projektu (v mesiacoch):** 97**Subjekt:**

(žiadateľ, resp. partner – v závislosti od relevancie; tabuľka sa opakuje za počet relevantných subjektov)

Hlavné aktivity projektu	Typ aktivity	Začiatok realizácie aktivity	Koniec realizácie aktivity
Poskytovanie príspevku na starostlivosť o dieťa	Podpora zosúladžovania rodinného a pracovného života poskytovaním príspevku na starostlivosť o dieťa do veku 3 rokov alebo 6 rokov veku v prípade dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa Podpora zariadení a služieb pre deti za účelom zosúladžovania rodinného a pracovného života (jasle, škôlky, opatrovatelky a pod.) a podpora podnikania v oblasti služieb starostlivosti o deti s dôrazom na inovatívne prístupy, vrátane podnikov v širšom priestore sociálnej ekonomiky	12/2015	12/2023
Podporné aktivity			
	Riadenie, informovanosť a publicita projektu	12/2015	12/2023